

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 9, 9 – 15

Text: Mt 9, 16 – 17 *Nikdo nezalátá starý šat záplatou z neseprané látky; nebo se ten přišitý kus ze šatu vytrhne a díra bude ještě větší. A mladé víno se nedává do starých měchů, jinak se měchy roztrhnou, víno vyteče a měchy přijdou nazmar. Nové víno se dává do nových měchů, a tak se uchová obojí."*

Burčák, prodávaný na okrajích cest dává vědět, že je po vinobraní. Mladé víno je potřeba rychle vypít, jinak PET láhve pod tlakem explodují a nebude z toho nic. A když na levné oblečení našijete nášivku s logem světoznámé značky, tak vám to celní správa zabaví a pokuta bude ještě větší než plánovaný zisk z prodeje. Takže 1) burčák je bouřlivák, který má tendenci se rozpínat a napětí v sobě dlouho neudrží. Proto se mu v Rakousku říká šurm = bouře. A 2) z levného šatstva značkové nikdy neuděláte. Tak bychom možná to podobenství řekli my. Ale vraťme se k původnímu Ježíšovu znění, abychom jeho smysl náhodou nepozměnili.

Tak především jedná se tu o typické dvojpodobenství, tedy sestávající ze dvou obrazů, které, každý ze svého úhlu pohledu, popisují tutéž skutečnost.

Za druhé je důležité nevytrhnout podobenství z kontextu a vzít v potaz souvislost, do níž je podobenství řečeno. V ekumenické bibli je dokonce i vizuálně součástí jednoho odstavce, který nese název „spor o půst.“ Tzn. je tu řeč o půstu. Co je to půst? V této chvíli nám postačí zjednodušující definice, že půst je forma vyjádření naší zbožnosti a našeho rozpoložení před Pánem Bohem. Může to být součást modlitby, fyzický výraz pokání, může to být předepsaný způsob zapojení se do náboženského kultu, příprava na svátek apod. To nyní nebudu rozebírat. Z toho, co čteme v evangeliu je patrné, že Ježíšovi učedníci jaksi vybočovali z těchto zaběhaných rituálů židovské zbožnosti či dokonce se jich ani neúčastnili. Na tradiční židovské věřící to pochopitelně působilo provokativně. A tak přišli za Ježíšem s otázkou, proč se jeho učedníci nepostí, jak je u zbožných lidí zvykem. A neptali se tak jen rigorózní farizeové, ale i učedníci Janovi, tedy hned dvě židovské náboženské skupiny. Půst přece ke zbožnosti přirozeně patří stejně jako modlitba. A my bychom tu otázku mohli klidně protáhnout až do současnosti. Proč se katolíci a charismatici postí, ale evangelíci se nepostí? Proč? Může to někdo zodpovědět?

Půstem tu pochopitelně nemyslíme žádné diety na hubnutí a ani ekologické snahy o snižování spotřeby. Myslíme půst jako náboženský úkon, jako vyjádření zbožnosti, jako součást modlitebního života. A tady farizeové s Janovými učedníky vyslovují otázku, která je mnohem širší, než jak to zní v ekumenickém překladu. Tam čteme: Jak to, že my se postíme, ale tvoji učedníci se nepostí. Jenže tazatelé ve skutečnosti formulují otázku tak, že si na ni musí odpovědět i oni sami: Proč my se postíme, zatímco tvoji učedníci se nepostí? Proč děláme to nebo ono? Proč volíme zrovna takovou formu zbožnosti? A proč se k nám Ježíšovi učedníci nepřidávají? Takže otázka takto položena zve k odpovědi nejenom Ježíše, ale i tazatele samotné. Proč se postíme? Proč v kostele vstáváme a sedáme? Proč se katolík křížuje, charizmatik zvedá ruce a evangelík je spíná? A proč to druzí dělají jinak? Ježíši, proč my se postíme ale tvoji učedníci se nepostí?

Ježíš jim řekl: „Mohou hosté na svatbě truchlit, dokud je ženich s nimi? Přijdou však dny, kdy od nich bude ženich vzat; potom se budou postit.“ Bratři a sestry, i tohle je podobenství. Představte si svatbu spojenou s půstem. To moc dohromady nejde. Svatba je radostná událost a vyjádřením této radosti je svatební hostina, tedy hodování a nikoliv půst. Ale pak může přijít v životě chvíle, kdy veselo nebude. A kdy bude půst zcela namístě. Milí přátelé, co to znamená? Ježíš tím říká: Není to tak, že by se moji učedníci nepostili. Ale každá forma zbožnosti má odpovídat obsahu, který vyjadřuje. A ano, správně se ptáte: proč se vy sami postíte? A odpovězte si – je to proto, že chci před Pánem Bohem vyjádřit svou lítost? Chci vyjádřit, že činím v životě pokání? Pak je to správně a vy se dál postěte. Je to v pořádku. Ale co když se postíte jen proto, že je pátek? A co když přitom žádné pokání nečiníte. Nebo se postíte jen proto, že je to tak zvykem, že je to jakýsi folklór, ale přitom se ani nemodlíte. Nebo se postíte jen proto, abyste nevypadali jako neznabozi a přitom jimi vlastně jste. Je zcela v pořádku, když svou zbožnost projevujeme způsobem, který upřímně zrcadlí a odráží nás

vnitřní postoj k Pánu Bohu. Pak je to správně a máme v tom pokračovat. Pokud je ale mé jednání v rozporu s tím, co ve své víře prožívám, pak tedy proč to dělám? Vnější forma musí vždy odpovídat vnitřnímu obsahu. Jinak to nebude fungovat.

A vlastně teprve teď se, bratři a sestry, konečně dostáváme k tomu dvojpodobnosti, které jsme četli na začátku: „Nikdo nezalátá starý šat záplatou z neseprané látky a mladé víno se nedává do starých měchů. Protože to nebude fungovat. Obě podobnosti říkají totéž: Obsah si musí najít adekvátní formu. Je-li obsahem radostná zvěst, nebudou se učedníci postit jen proto, že to předepisuje zažitá forma. Ale budou-li v krizi, pak se i oni postit budou, protože to bude odpovídat obsahu toho, co zažívají. A pochopitelně to platí i obráceně: Nebudou se tvářit vesele jen proto, že křesťan má být prostě za každou cenu radostný a usměvavý. Tady bychom se už dotýkali tenké hranice, kde končí zbožnost a začíná pokrytectví.

Nicméně podobnosti obsahuje ještě jinou rovinu. Nejde jen o příměr adekvátnosti formy a obsahu. Nacházíme tu i protiklad pojmů: starý a nový. To, co přináší Ježíš, je nové víno, tedy nový obsah, proto se nesnáší se starými měchy, starými formami, které jsou sžité s obsahem jiným. Proto následně dochází k roztržce a destrukci měchů a trhání oděvů a škoda vzniká jak na straně obalu, tak i na straně obsahu.

Abychom však nesklouzli k nějaké zkratkovité aplikaci, která nás může napadnout, je třeba říci, že tu nejde o protiklad: staré = špatné a nové = správné. Vždyť i ty staré měchy byly kdysi nové a obsahovaly mladé víno. Ale jak stárly spolu s vínem, získaly formu, která už není tak pružná a už se dá těžko změnit. Přesto víno, které ty staré měchy obsahují, je výborné. Je už usazené, není bouřlivé, divoké a rozpínavé. A ta forma mu dobře sedí. A takové víno, které je sžité se svou nádobou chutná nadmíru dobře. Ba co víc, chutná lépe. A kdo se ho napije, nové nechce. Řekne, staré je lepší! Je totiž vyzrálé. Tak to řekne i Ježíš v Lukášovské verzi: Staré je lepší.

Ale spíše, než o protiklad „horší – lepší“ tu jde o otázku kompatibility, slučitelnosti. Nové víno má tendenci trhat staré měchy. Je to jeho přirozená vlastnost. Proto potřebuje měch nový, pružný. Stejně tak nová látka. A zatímco nové víno se rozpíná, nová látka se praním smršťuje. Ani jednomu, ani druhému se nemohou staré měchy a šaty dost dobře přizpůsobit. Jak se říká: všechno chce svoje. Zdá se, že každý potřebuje to své, v čem se cítí dobře a kde sám nenadělá velkou neplechu.

Bratři a sestry, potřebujeme nové víno? Zcela určitě. A neroztrhá nám naše staré měchy? Zcela určitě. Pokud ho nedáme do nových měchů. Ona to nakonec, když to řeknu otevřeně, není jen otázka nějakých forem zbožnosti. Ježíš chce svým podobnostím říci to nejpodstatnější: Že totiž samo evangelium není kompatibilní se starým neobráceným srdcem. Potřebuje nové srdce, nového tvárného člověka. Už skrze proroka Ezechiele Hospodin zaslubuje: „A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha.“ Víra není pro člověka, který není ochoten celý se nechat proměnit, stát novým člověkem. Jinak pro něj budou Ježíšova přikázání nesnesitelná. Evangelium není jen jakýmsi vyspravením starého šatu, víra není berličkou, záplatou, či náplastí na bolístku. To by nefungovalo. Evangelium člověka obléká do šatu zcela nového. Proto čteme v listu Koloským výzvu: „Svlečte ze sebe starého člověka i s jeho skutky a oblečte nového, který dochází pravého poznání, když se obnovuje...“ tedy formuje jako nový měch, přizpůsobuje jako pružná látka... a teď pozor: ne podle naší libosti, ale „podle obrazu svého Stvořitele.“

Modlitba: *Pane, kéž nás tvé evangelium formuje a mění tak, abychom svoji víru vyjadřovali autenticky, upřímně, pravdivě a zároveň s porozuměním a velikou láskou k našim bližním. Obnovuj naše srdce a dej nám zároveň Ducha stálosti.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvá láska nás osvobozuje i zavazuje. Voláš nás k odpovědnosti za naše bližní. Chceš, abychom se jeden za druhého přimlouvali. Děkujeme ti za tuto výsadu. A proto bychom Ti rádi v modlitbách předložili potřeby všech lidí, ale jen ty znáš trápení a bolesti každého člověka. A tak myslíme každý především na ty své nejbližší, kteří nám leží na srdci. Modlíme se za naše nemocné a za jejich uzdravení. Do svých modliteb zahrnujeme i pana prezidenta. Modlíme se však i za mnohé nám neznámé lidi, kteří leží v nemocnicích s covidem a jsou v ohrožení života. Prosíme za vymýcení této nemoci ze světa. Modlíme se ale i za nemocnou společnost, která je postižená rozdělením, neláskou, netolerancí a nesnášenlivostí. Kéž víme, jak přispět ke smíření, lásce a vzájemnému respektu. Prosíme za tvou církev a sbor, do něhož patříme. Ať je plný tvé radosti, ale i soucitu. Ať je místem svobody i odpovědnosti. Ať je místem, kde se prosazuje Boží vláda v tomto světě. Amen.*